

PEDAGOGIKA SPECJALNA

C o l

1. Zapoznanie słuchaczy bez względu na wybrany przez nich dział pracy w Studium, z podstawowymi założeniami rewalidacji wychowanków wszystkich działów pracy szkolnictwa specjalnego.

1.1/ Zapoznanie w ujęciu historycznym ze zmianą poglądów na wychowanie różnego rodzaju kalek i niedorozwiniętych umysłowo w zależności od zmian charakteru wychowania w ogóle w związku ze zmianami ustrojów społecznych.

2. Uzbrewanie każdego słuchacza w najniezbędniejsze wiadomości dotyczące:

- a/ zmiany charakteru opieki nad upośledzonymi w dziedzinach pedagogiki specjalnej,
- b/ patofizjologii wyższych czynności nerwowych wychowanków każdego działu,
- c/ zastosowanie do ich rewalidacji odpowiednio przystosowanych form organizacyjnych i metody pracy,
- d/ metody poznania dziecka i warunków jego życia w środowisku domowym,
- e/ akcji profilaktycznej w każdym dziale szkolnictwa specjalnego,
- f/ sieci szkół i zakładów w każdym dziale pracy na terenie całego kraju.

4. Zapoznanie z akcją pedagogiki specjalnej w jej formach organizacyjnych i metodach pracy w Polsce Ludowej w okresie 10-letniej

5. Zapoznanie z wartościami ^{osobniczo} gospodarczo-społeczną i naukową szkolnictwa specjalnego.

6. Rozbudzenie w słuchaczach zainteresowania i samikowania do tego działu pracy oraz kształtowanie w nich postawy poszukawco-badawczej i dynamizmu w kierunku racjonalizowania metod rewalidacji społecznej wychowanków i optymizmu w pracy wychowawczej.

Podział materiału nauczania

II, III i IV semestr po 2 godz. tyg. Razem 90 godz. Połowę czasu tego poświęcić na opracowanie §6 niniejszego programu.

Tematyka

I. Pedagogika lecznicza - jej zadania i specjalny charakter pracy.

Terminologia: pedagogika lecznicza, specjalna, defekto-
logia.

Dzieci szkół i zakładów specjalnych:

*Wzrost, umiarkowane
obciążenie*

- a/ dzieci anormalne - istota ich upośledzeń,
- b/ dzieci normalne, które jedynie w pewnym okresie życia swego muszą korzystać z zakładów i szkół specjalnych, /dzieci kalekie, dzieci przewlekłe chore i młodzież moralnie zagrożona bez wyraź-
nych zaburzeń wyższych czynności nerwowych/.

II. Znamienny okres przemian, jakie w krótkim czasie swego istnienia prze-
szła pedagogika lecznicza.

Zmiany stosunku pedagogiki leczniczej do pedagogiki ogólnej i odwróta
nie aż do chwili obecnej.

III. Klasyfikacja różnego rodzaju dzieci upośledzonych.

IV. Zagadnienie selekcji

Poznanie dziecka i metody tego poznania.

Analiza warunków wpływających pozytywnie i negatywnie na
rozwój dziecka. Środowisko domowe dziecka. Metoda poznawania
środowiska. Anamnezy.

Współpraca z lekarzem i współpraca z domem.

Jan 15 1911 ...

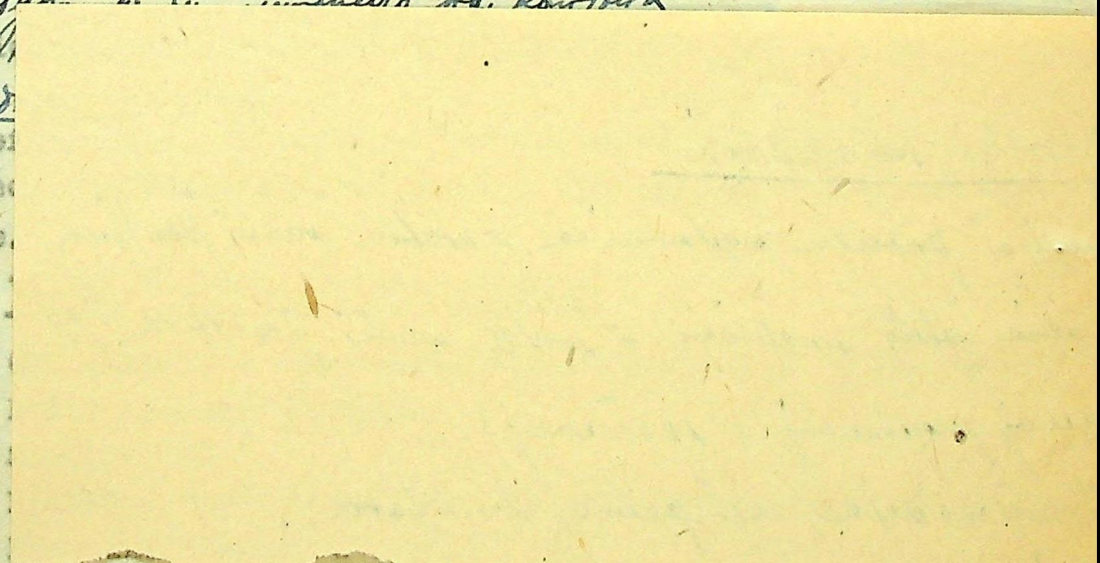
V. Czynniki et

VII Metoda

VII Analiza pato

grupach dzie

pedagogiczne

Właściwości ~~psych~~ ^{akowo - podkora} oligofrenika w procesie poznania
świata i w kontaktach społecznych. Wynikająca stąd chara-
kterystyczna postawa i konsekwencje życiowe.

Tematyka

I. Pedagogika lecznicza - jej zadania i specjalny charakter pracy.

Terminologia: pedagogika lecznicza, specjalna, defekto-
logia.

Dzieci szkół i zakładów specjalnych:

*Vojtse, meribone
Volgspensne*

- a/ dzieci anormalne - istota ich upośledzeń,
- b/ dzieci normalne, które jedynie w pewnym okresie życia swego muszą korzystać z zakładów i szkół specjalnych, /dzieci kalekie, dzieci przewlekłe chore i młodzież moralnie zagrożona bez wyraźnych zaburzeń wyższych czynności nerwowych/.

II. Znamienny okres przemian, jakie w krótkim czasie swego istnienia prze-
szła pedagogika lecznicza.

Zmiany stosunku pedagogiki leczniczej do pedagogiki ogólnej i odwrot-
nie aż do chwili obecnej.

III. Klasyfikacja różnego rodzaju dzieci upośledzonych.

IV. Zagadnienie selekcji

Poznanie dziecka i metody tego poznania.

Analiza warunków wpływających pozytywnie i negatywnie na
rozwój dziecka. Środowisko domowe dziecka. Metoda poznawania
na środowiska. Anamneza.

Współpraca z lekarzem i współpraca z domem.

Typy układów nerwowych wg. Pawłowa

V. Czynniki etologiczne upośledzeń i czasowych odchyżeń od normy.

VII Metoda i drogi rewalidacji.

VII Analiza patofizjologii wyższych czynności nerwowych w poszczególnych
grupach dzieci szkolnictwa specjalnego i wynikające z nich wnioski
pedagogiczne.

1. Dziecko upośledzone umysłowo

Oligofrenia i otepienie. Terminologia i klasyfikacja.

Etiologia oligofrenii.

Statystyka.

Patofizjologia wyższych czynności nerwowych w oligofrenii

Dynamika rozwoju w oligofrenii.

Właściwości ^{Korano-podkorano} oligofrenika w procesie poznania
świata i w kontaktach społecznych. Wynikająca stąd chara-
kteryistyczna postawa i konsekwencje życiowe.

- i drogi rewalidacji

Analiza procesu wybarania w świetle nauki Pawłowa

Analiza istoty rewalidacji w świetle nauki Pawłowa (si-

zywalizacji, psychicznej i społecznej)

Kompensacja, wstępowo, korekturo.

Założenia metody wychowania w tym dziale szkolnictwa specjalnego oparte na ^{Psychologii} patofizjologii wyższych czynności nerwowych oraz na typologii pawłowistycznej.

2. Dziecko niewidome

Terminologia. Klasyfikacja. Statystyka.

Czynniki etiologiczne ślepoty.

Patofizjologia wyższych czynności nerwowych dziecka niewidomego.

Właściwości ^{Korowo-podkorowe} ~~psychiki~~ dziecka niewidomego w procesie poznawania świata i kontaktach społecznych. Wynikająca stąd charakterystyczna postawa i konsekwencje życiowe.

nie prowadzi się Założenia metody wychowania w tym dziale szkolnictwa specjalnego oparte na ^{Psychologii} patofizjologii wyższych czynności nerwowych oraz na typologii pawłowistycznej.

3. Dziecko głuche

Terminologia. Klasyfikacja. Statystyka.

Czynniki etiologiczne głuchoty.

Patofizjologia wyższych czynności nerwowych dziecka głuchego.

Właściwości ^{Korowo-podkorowe} ~~psychiki~~ dziecka głuchego w procesie poznawania świata i kontaktach społecznych. Wynikająca stąd postawa charakterystyczna postawa i konsekwencje życiowe.

Założenia metody wychowania w tym dziale szkolnictwa specjalnego oparte na ^{Psychologii} patofizjologii wyższych czynności nerwowych oraz na typologii pawłowistycznej.

4. Młodzież moralnie zagrożona.

a/ Młodzież moralnie zagrożona z wyraźnymi zaburzeniami wyższych czynności nerwowych.

Właściwości ^{Korowo-podkorowe} ~~psychiczne~~ tej młodzieży i wynikające stąd zaburzenia w procesach i zespołach kontaktów społecznych.

Założenia metody wychowania oparte na ^{Psychologii} ~~typologii~~ pawłowistycznej i patofizjologii wyższych czynności nerwowych.

b/ Młodzież moralnie zagrożona, która nie ma wyraźnych zaburzeń wyższych czynności nerwowych - jej ~~zaburzenia~~ charakterologiczne.

Czynniki etiologiczne.

Założenia metody wychowania w tym dziale.

Różne rodzaje i stopnie kalectw.

Tendencja tworzenia się odobyleń charakterologicznych w związku z kalectwem i warunkami życia kalek.

Drogi rewalidacji dzieci kalekich.

Dzieci przewlekle chore.

Różne rodzaje i stopnie schorzeń.

Analiza patofizjologii wyższych czynności nerwowych w poszczególnych schorzeniach i warunkach leczenia.

Uzasadnienie potrzeby terapeutyczności szkoły i w ogóle metody wychowania w zakładach leczniczych w świetle nauki patofizjologii korowo-trzewnej.

Założenia metody wychowania w tym dziale szkolnictwa specjalnego oparte na patofizjologii korowo-trzewnej.

Swoistości organizacji szkoły sanatoryjnej.

~~VII. Istota i drogi rewalidacji poszczególnych grup wychowanków "specjalnych".~~

~~analiza procesu wychowania w świetle nauki Pawłowa.~~

~~analiza istoty rewalidacji w świetle nauki Pawłowa /fizycznej, psychicznej i społecznej/.~~

~~Kompensacja, następnosć, korektura.~~

ogólne
~~VIII. Podstawowe założenia metody rewalidacyjnej, jako wynik właściwości dziecka upośledzonego umysłowo, niewidomego i głuche oraz jako wynik czasowych odchylen od normy moralnie zagrożonych i przewlekle chorych.~~

Uzasadnianie wartości rewalidacyjnych założeń metody pracy w niższych klasach szkół specjalnych w świetle nauki Pawłowa

Wyszkolenie ogólne i zawodowe.

~~organizacja i metoda pracy współpracy z lekarzem i z rodzicami~~

Wzrostowanie w ułamku od grupy w kierunku "szkoły przyrodniczej"

~~VIII. Nauczyciel-wychowawca w szkole i zakładzie specjalnym.~~

~~IX. Akcja profilaktyczna w stosunku do wszelkiego rodzaju upośledzeń, wykojeń i schorzeń.~~

~~X. Rys historyczny rozwoju opieki wychowawczej nad dzieckiem specjalnym~~

1. Stosunek do upośledzonych poprzez czas i przestrzeń.

2. Charakterystyka wyodrębniających się okresów opieki wychowawczej nad upośledzonymi.

3. Obecny stan rozwoju szkolnictwa specjalnego u nas i

zagranicą.

4. Pedagogika Specjalna i jej rozwój w Polsce Ludowej.

XII Praca pedagogiki leczniczej jako źródło optymizmu.

XIII Uzasadnienie wartości gospodarczo-społecznej i naukowej szkolnictwa specjalnego.

Założenia metodyczne

W związku z w.wym. celami nauczania pedagogiki specjalnej należy tak zorganizować całą pracę, ażeby słuchacze nie byli bierną stacją odbiorczą, lecz czynnie brali udział w rozważaniu różnych zagadnień. Możliwości tego są duże bardzo, gdyż pierwszeństwo na studia mają ci kandydaci, którzy już pracują w szkołach i zakładach specjalnych, mają więc dużo doświadczeń, obserwacji i znaków zapytania zarówno w stosunku do właściwości psychofizycznych tych dzieci, jak i metod oddziaływania rewalidacyjnego. Przy każdej sposobności więc należy odwoływać się do dorobku słuchaczy i do ich zapytań o wyjaśnienie.

Ponieważ wiele zagadnień z programu pedagogiki specjalnej omawia się z różnego punktu widzenia i na innych wykładach, należy więc przy opracowywaniu danego zagadnienia oprzeć się i na materiale tam opracowywanym.

Nie wydzielać specjalnie czasu na konwersatoria i jakiśś ćwiczenia, gdyż to byłoby zupełnie teoretyczne. Jako zasadę przyjmujemy, że każda godzina wykładu kończy się krótkim konwersatorium, które w razie potrzeby może się przenieść na drugą godzinę ew. może być odłożone do następnego wykładu.

W celu najbardziej racjonalnego wykorzystania czasu musimy się wystrzegać wszelkich usztywnień i sztucznych teoretycznych podziałów.

Pomoc naukowa.

Wszystkie materiały z Museum Szkolnictwa Specjalnego potrzebne do zilustrowania poszczególnych zagadnień.

Wykaz literatury

Wskazane przez wykładającego odpowiednie ustępy z następujących książek:

1. Pawłow - Wybór pism 1951, PZWL
2. " - Dwadzieścia lat badań wyższej czynności nerwowej PZWL, 1952.
3. " - Wykłady o czynności mózgu /w streszczeniu / PZWL, 1951.
4. Iwanow-Smolenski /A.G./ Zarys patofizjologii wyższych czynności nerwowych, PZWL, 1951.
5. Rylkow /K.M./ - Kora mózgowa, a narządy wewnętrzne, PZWL, 1951
6. Keller H. - Historia mojego życia, Warszawa, 1904.
7. Bürken K. - Blindenpsychologie, Lipsk 1924.
8. Grzegorzewska M. - Psychologia niewidomych, Tow. Nauk. Ped. 1930
9. Uczebno-wospitanielnaja rabota w specjalnych szkołach.
Seryjne wydawnictwo Instytutu Defektologicznego
w Moskwie.
10. Studia Pedagogiczne . PAN.
11. Poznawanie uczniów w procesie nauczania i wychowania
PZWS, 1952.
12. Grzegorzewska M. - Głuchoniemi, Warszawa, 1928.
13. Grzegorzewska M. - Opieka wychowawcza nad niewidomymi,
Warszawa, 1930.
14. Szkoła Specjalna, kwartalnik od 1924 r.
15. Program nauczania głuchych, PZWS, 1951
16. Program nauczania niewidomych, PZWS, 1951.
17. Program nauczania opóźnionych w rozwoju umysłowym, PZWS,
1951.
18. Makarenko A. - Wszystkie prace.
19. Korczak I. - Wszystkie prace.
20. Daniuszewskij I. - Uczebno-wospitanielnaja rabota w dziecięcych
domach i specjalnych szkołach, Moskwa,
1954.
21. Frydrychowska /L/ - Z doświadczeń nauczania języka polskiego
w szkole specjalnej dla dzieci opóźnionych w rozwoju umysłowym, PZWS, 1954.
22. Hulek/A.Br./ - Możliwości pracy osób z uszkodzeniami kończyn
górnych, PWC, 1954.
23. Mell A. - Encyclopädisches Handbuch des Blindenwesens.
24. Pamiętniki Instytutu Głuchoniemych i Ociemniałych w Warszawie od do
25. Hanselmann H. - Einführung in die Heilpädagogik, Zürich,
1930.
26. Diaozkow A. i Dobrowa A. - Chrestomatia po istorii wospitania i obuczania głuchoniemych dzieci w Rossii. 1948.

27. Skorochołowa Olga - Jak postrzegam świat, Hasza Księgarnia, 1950.
28. Diderot D. - Lettres sur les aveugles à l'usage de ceux qui voient, Paris, Billy, 1955/Diderot-Oeuvres
29. Condillac S. - Traktat o wrażeniach zmysłowych, Warszawa 1887.